

Nr 184.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till riksdagen angående vissa ändringar i gällande stat för veterinärrättningen i Skara; given Stockholms slott den 14 april 1916.

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen

att godkänna vissa av departementschefen enligt statsrådsprotokollet tillstyrkta ändringar i gällande stat för veterinärrättningen i Skara.

De till ärendet hörande handlingar skola tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott; och Kungl. Maj:t förbliver riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

GUSTAF.

Johan Beck-Friis.

Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 14 april 1916.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern HAMMARSKJÖLD,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena WALLENBERG,
Statsråden: HASSELROT,
VON SYDOW,
friherre BECK-FRIIS,
STENBERG,
LINNÉR,
MÖRCKE,
VENNERSTEN,
WESTMAN,
BROSTRÖM.

Departementschefen, statsrådet friherre Beck-Friis anförde.

I den av Kungl. Maj:t och riksdagen år 1908 fastställda stat för veterinärrättningen i Skara upptages bland annat ett belopp av 2,500 kronor för betjäning. Statens slutsumma utgör 11,600 kronor. Härtill kommer enligt en under staten uppförd anmärkning 4 viss provision, beräknad till 200 kronor, till instruktionssmeden å nettovinsten av rörelsen i smedjan. Enligt vad statsrådsprotokollet och riksdagsskrivelsen utvisa, har det beräknats att, sedan 800 kronor avgått för fria bostäder, till gäldande av återstående utgifter skulle användas dels avkastningen av till veterinärrättningen upplåtna fastigheter och kapital, upptagna till

5,400 kronor, dels inkomster av smedjan, beräknade till 1,200 kronor, dels ock ordinarie statsanslag å 4,400 kronor.

Hos Kungl. Maj:t har nu styrelsen för nämnda inrättning i skrivelse den 10 januari 1916 gjort framställning om tillstånd att utöver det i staten upptagna belopp för avlönande av betjäning få härtill använda medel från inrättningens tillgångar.

Häröver hava infordrade utlåtanen avgivits den 25 januari 1916 av medicinalstyrelsen, som därvid fogat en av styrelsen för nämnda inrättning i ärendet avlåten skrivelse, samt den 1 februari 1916 av statskontoret.

I sin förstnämnda skrivelse har styrelsen för nämnda inrättning anfört, att inrättningens betjäning utgjordes av en hovslagare i instruktionssmedjan samt en fodermarsk, samtidigt förste stalldräng, och en andre stalldräng, varjämte det visat sig nödvändigt att för instruktionssmedjan under den tid av året, då icke någon hovslagarkurs påginge, anskaffa ett hantlangarbiträde därstädes. Genom den allmänna ökningen i priser å livsförnödenheter m. m. samt därav följande minskning i penningvärdet hade det emellertid visat sig omöjligt att hålla avlöningarna till betjäningen inom nämnda belopp.

Visserligen torde väl det i staten upptagna beloppet, 2,500 kronor, enligt styrelsens åsikt få uppfattas som ett avrundat tal, kring vilket styrelsen för veterinärinrättningen kunde äga att vid avlöningarnas bestämmande röra sig och sålunda även något överskrida.

En dylik tolkning av staten ansåge styrelsen äga stöd i chefens för jordbruksdepartementet anförande vid motiveringen av den nya staten för veterinärinrättningen, därvid departementschefen angående betjäningen uttalade, att dessa befattningar vore av den natur, att växlingar i arbetsmarknaden samt andra anledningar lätt kunde föranleda behov av jämkningar i de särskilda beloppen. Men då nödvändigtvis under nuvarande förhållanden en rätt avsevärd höjning krävdes, därest det skulle vara möjligt att vid anstalten fästa pålitligt och dugligt folk såsom betjäning, hade styrelsen nu velat anmäla förhållandet och samtidigt göra den hemställan, att Kungl. Maj:t måtte åt styrelsen överlämna att bestämma avlöningarna åt betjäningen allt efter som förhandenvarande omständigheter kunde kräva, även om därvid det i staten upptagna beloppet måste överskridas. Då det härvid ej kunde bliva tal om något större belopp, och en ökning av arbetskraften och arbetsdugligheten beträffande särskilt instruktionssmedjan återbördades till veterinärinrättningens kassa genom ökade inkomster, hade styrelsen icke ansett sig behöva göra

framställning om ökat statsanslag härtill utan föresloge, att ökningen i avlöningen ifråga finge tagas ur för veterinärinrättningen tillgängliga medel.

Med anledning av förfrågan från medicinalstyrelsen har styrelsen för veterinärinrättningen i den senare skrivelsen anfört, att styrelsen varit betänkt att föreslå ett maximibelopp för utgifterna till betjäning. Med hänsyn till det förhållande, att olika år — beroende bland annat på antalet elever i den militära fortsättningskursen i hovbeslag — under större eller mindre del av året extra biträden i instruktionssmedjan måste anskaffas för densammans rationella drivande som ekonomisk affär, hade styrelsen dock ansett det lämpligare, om det överlätes åt styrelsen att efter förhandenvarande omständigheter i enlighet med nådiga stadgan för inrättningen antaga och avlöna betjäning men att därvid nödvändigtvis beloppet, 2,500 kronor, skulle få överskridas.

Skulle emellertid av principiella skäl ett maximibelopp böra fastställas, ville styrelsen föreslå som maximiavlöning åt den ordinarie betjäningen — fodermarsken (förste stalldrängen), andre stalldrängen och hovslagaren — 3,200 kronor, och att det åt styrelsen uppdroges att vid anstalten anställa och avlöna extra betjäning, allt eftersom omständigheterna för tillfället fordrade. — Givetvis komme styrelsen härvid att tillse, att dessa utgifter för extra betjäning motsvarades av ökade inkomster för anstalten.

Medicinalstyrelsen, som icke hade något att erinra mot, att ersättning till vid veterinärinrättningen i Skara anställd extra betjäning finge jämlikt § 21 i stadgan för inrättningen ifråga den 2 oktober 1908 utgå från behållningen av rörelsen vid inrättningens smedja, har i sitt utlåtande på skäl, som av styrelsen för ovannämnda inrättning anförts, hemställt om åtgärder för att det i staten för veterinärinrättningen uppförda anslaget å 2,500 kronor måtte höjas till 3,200 kronor ävensom om medgivande att styrelsen för inrättningen finge intill sistnämnda belopp fördela avlöningen mellan den ordinarie betjäningen allt efter som förhandenvarande omständigheter kunde kräva.

Statskontoret har förklarat sig beträffande den ordinarie betjäningen vid veterinärinrättningen ej dela inrättningens styrelses mening därom, att det i inrättningens stat för »betjäning» uppförda belopp å 2,500 kronor finge utan vidare av styrelsen överskridas, samt tillstyrkt framställning till riksdagen om beloppets höjning till 3,200 kronor.

Vad anginge extra betjäning, ansåge statskontoret det knappast överensstämma med den fastställda staten att medgiva inrättningens

styrelse obegränsad rätt att anställa sådan. Av styrelsens framställning syntes dock framgå, att styrelsens huvudsyfte i detta hänseende skulle bliva tillgodosett, om styrelsen ägde att av hovbeslagssmedjans inkomster använda vad som kunde erfordras till avlönande av extra biträden i smedjan. Mot ett medgivande av denna innebörd hade statskontoret intet att erinra.

Beträffande den i veterinärinrättningens stat upptagna post av 2,500 kronor till betjäning vill jag erinra, att veterinärinrättningens styrelse i den framställning, som låg till grund för Kungl. Maj:ts förslag i ämnet till 1908 års riksdag, föreslog, att särskilda avlöningar skulle upptagas i staten med 1,000 kronor till en verkgesäll, motsvarande den nu omförmälde hovslagaren, 750 kronor till en fodermarsk, tillika dräng, och 700 kronor till ytterligare en dräng, eller tillhopa 2,450 kronor, vartill skulle komma fria bostäder. Dåvarande departementschefen ansåg det icke lämpligt att upptaga de såsom betjäning betecknade befattningarna detaljerat i staten, enär de vore av den natur, att växlingar i arbetsmarknaden samt andra anledningar lätt kunde föranleda behov av jämkningar i de särskilda beloppen. Han hade emellertid icke något att invända mot att ett belopp, motsvarande i avrundat tal de föreslagna avlöningarna, eller 2,500 kronor uppfördes i staten för detta ändamål. Något uttalande om behov av anställande av ytterligare extra betjäning förekom icke.

*Departements-
chefen.*

Jag vill vidare erinra, hurusom i 21 § av den för veterinärinrättningen gällande stadga av den 2 oktober 1908 föreskrives, att inkomsterna vid smedjan skola i första hand användas till inköp av järn och kol samt underhåll av smedjan, att instruktionssmeden äger uppbära 10 procents andel av den å rörelsen i smedjan under året uppkomna nettovinsten, samt att därefter den återstående behållningen må kunna användas till bestridande av andra utgifter vid inrättningen.

Jag finner härav framgå, att eventuellt överskott av rörelsen i smedjan icke lärer böra användas till höjning av avlöningarna för de tre befattningshavare, vilka enligt 1908 års motivering närmast avsågos under beteckningen: betjäning. Jag instämmer alltså härutinnan med statskontoret. Huruvida dylikt överskott må användas till anställande av ytterligare erforderlig extra betjäning, synes tvivelaktigt. En sådan användning skulle möjligen kunna anses falla under uttrycket »bestridande av andra utgifter vid inrättningen», men då man knappast lärer vara berättigad att giva nämnda uttryck en dylik tolkning, anser jag, i likhet med statskontoret, även denna fråga böra besvaras nekande.

Jag finner det därför önskligt, att därest för anställande av ordinarie och extra betjäning finnes böra medgivnas användandet av högre belopp än 2,500 kronor, uttryckliga bestämmelser därom meddelas.

Vad då själva behovet av ytterligare medel angår, har jag funnit detsamma vara tillfyllest ådagalagt, så vitt angår höjning av det för hovslagaren, fodermarsken och andre stalldrängen avsedda sammanlagda beloppet av 2,500 kronor till ett maximibelopp av 3,200 kronor. Ändring i detta syfte torde böra ske i inrättningens stat, varvid för tydlighets skull torde böra angivas, att denna avlöningspost avser avlöning just till dessa tre befattningshavare.

Vad extra betjäning angår, är behovet av dess anställande, vilket uppgivits förefinnas i regel blott under viss tid av året, tydligtvis beroende av omfattningen av rörelsen i inrättningens smedja under denna tid. Blir denna rörelse större, behövas flera arbetskrafter, men då tillföres också inrättningen ökade inkomster av smedjan. Det synes därför, såsom också statskontoret framhållit, lämpligt, att medgivande lämnas att använda överskottsmedel från smedjans inkomster för anställande av dylik extra betjäning, dock blott i smedjan.

Det måste emellertid, på grund av det sätt, på vilket de inkomster år 1908 beräknats, som skola lämna tillgång till utgifterna enligt staten, nu undersökas, huruvida de sålunda ifrågasatta förändringarna kunna äga rum utan höjning av statsanslaget. Härom får jag efter från veterinärinrättningens föreståndare inhämtade uppgifter anföra följande.

Nettovinsten från smedjan, som år 1908 beräknades till 1,200 kronor, har utgjort: år 1910 2,272 kronor 74 öre, år 1911 2,068 kronor 83 öre, år 1912 1,490 kronor 58 öre, år 1913 1,700 kronor 75 öre, år 1914 1,847 kronor 4 öre och år 1915 2,133 kronor 60 öre. Medeltalet av dessa belopp är 1,918 kronor 92 öre per år. Detta medeltal är ju mer än 700 kronor högre än det år 1908 beräknade, men då växlingarna mellan de olika åren, som synes, äro ganska stora, kan det icke med trygghet påräknas, att enbart härav den föreslagna ökningen med 700 kronor i den ordinarie staten skall kunna bestridas.

År 1908 beräknades vidare, som ovan nämnts, avkastningen av inrättningens fastigheter och kapital till 5,400 kronor. Härav belöpte 4,400 kronor på inkomster från fastigheter, 75 kronor på ränta av stipendiedonation och 925 kronor på ränta av inrättningens kapital, 18,550 kronor. Veterinärinrättningens föreståndare har nu meddelat, att arrendeavgifterna blivit något höjda, att såsom inkomst av från arrendet av hemmanet Brogården numera undantagen skog syntes kunna be-

räknas netto omkring 400 kronor årligen samt att ränteavkastningen å inrättningens kapital, numera 30,793 kronor, år 1915 uppgått till 1,429 kronor 96 öre. Dessa inkomster äro alltså väsentligt ökade.

Jag bör även omförmåla, att, sedan 1914 års senare riksdag på Kungl. Maj:ts förslag medgivit, att 28,350 kronor finge av Kungl. Maj:t förskottas för utförande av vissa byggnadsarbeten vid veterinärinrättningens fastighet Brogården för att framdeles ersättas av köpeskillingar för sålda tomter eller andra inrättningen tillhörande medel, inrättningens föreståndare nu upplyst, att dessa byggnader uppförts och att 28,000 kronor förskottsmedel tagits i anspråk. Tomterna äro på grund av de ogynnsamma tiderna ännu icke sålda. Deras saluvärde beräknades emellertid år 1908 till omkring 25,000 kronor, varifrån skulle avgå något över 2,100 kronor såsom ersättning till inrättningen för förlorad årsinkomst. Även om skillnaden mellan byggnadskostnaden och nettoinkomsten av tomtförsäljningarna med omkring 5,000 kronor tages från inrättningens kapital, synes det icke behöva befaras, att icke inrättningens iukomster skola räcka till att bestrida även den nu ifrågasatta ökningen med 700 kronor, helst som föreståndaren framhållit, att inrättningen nu, vad byggnader beträffar, befinner sig i ett betydligt bättre skick än förut, vilket bör underlätta underhållet.

Jag får alltså på grund av vad jag sålunda anfört tillstyrka, att den år 1908 fastställda staten för veterinärinrättningen i Skara må undergå jämkningar så till vida att,

dels i stället för posten »betjäning 2,500 kronor» införes en post »betjäning (hovslagare; fodermarsk, tillika förste stalldräng; andre stalldräng) högst 3,200 kronor»;

dels statens slutsumma i följd härav höjes från 11,600 kronor till 12,300 kronor;

dels ock anmärkningen 4 under staten erhåller följande lydelse: »Instruktionssmeden äger årligen, efter det räkenskaperna avslutats och av styrelsen godkänts, uppbära 10 procents andel av den å rörelsen i smedjan under året uppkomna nettovinsten. Av återstoden av sagda nettovinst må användas erforderligt belopp för anställande av extra betjäning i smedjan.»

I överensstämmelse härmed hemställer jag, att Eders Kungl. Maj:t måtte i proposition föreslå riksdagen

att godkänna de av mig nu tillstyrkta ändringarna i gällande stat för veterinärinrättningen i Skara.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdde hemställen behagade Hans Maj:t Konungen lämna bifall och förordnade, att proposition i ämnet av den lydelse, bilaga . . . vid detta protokoll utvisar, skulle avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:

Herman Schlytern.